

Yâ-sîn

Tematisk kommentar till Koranens trettiosjätte kapitel Shaykh Muhammed al-Ghazâlî

Vem var Shaykh Muhammed al-Ghazâlî?

Shaykh Muhammed al-Ghazâlî föddes den 5: e Dhul hijja 1355 (22 september, 1917) i Egyptiska al-Buhayrah, och dog 19: e Shawwâl 1416 (9 mars, 1996). Under sin livstid undervisade han vid Umm ul-Qura i Mecka, vid Qatars universitet och vid al-Amîr 'Abd al-Qâdiruniversitetet för islamiska vetenskaper i Algeriet. Innan sin död innehade han posten som ordförande för det akademiska rådet vid det internationella institutet för islamiskt tänkande i Kairo. Shaykh al-Ghazâlî författade mer än sextio böcker av vilka många har blivit översatta till olika språk. Han fick också ta emot flera utmärkelser, bland annat "The First Order" av republiken Egypten (1988), "King Faisal Award" (1989) och "The Excellence Award" från Pakistan. [Från baksidestexten till M Al-Ghazâlî, A thematic Commentary on the Qur'an, Islamic Booktrust, Kuala Lumpur 2001]

Yâ och Sîn är två bokstäver ur det arabiska alfabetet och antyder inte, så som det ofta antas, ett namn på profeten Muhammed (må Guds frid och välsignelser vara över honom). Gud svär vid Koranen självt med orden: Vid denna Koran, ur vilken visdomen [flödar]! Du är sannerligen en av budbärarna, som följer en rak väg." (v.2-4).

Förutom att den i sig självt är ett under, stödjer Koranen bevis för Muhammeds sanningsenlighet i hans påståenden om att han var Guds budbärare som kallade till Guds raka väg utan några anspråk eller dolda planer . Koranen: "... en uppenbarelse från den Allsmäktige, Nåderike, för att du skall varna ett folk vars fäder som inte har varnats och därför vandrar i okunnighet" (v.5-6).

Fysiska mirakler är sällan intellektuellt upplysande. Arabiens folk hade ärvt en djupt rotad tradition för avgudadyrkan, och det ansågs för otänkbart att de skulle kunna förmås överge den genom spektakulära bedrifter. De behövde en mer raffinerad uppenbarelse som skulle stimulera och utmana deras sinnen och skaka av dem deras okunnighet då vissa av dem vandrade i totalt mörker.

"Vi har satt kragar av järn runt deras halsar, som når ända upp till deras hakor och som tvingar upp deras huvuden." (v.8). Bilden som målas upp föreställer ett folk överväldigat av okunskap som gjort dem rigida och stela så att de varken kunde se sanningen eller erkänna

den.

”Vi har satt hinder framför dem och hinder bakom dem och täckt över dem så att de inte kan se.” (v.9). Detta är resultatet av ett blint och okunnigt efterföljande som gör människor okänsliga för och oemottagliga för sanningen.

Med din varning når du bara den som följer påminnelsen och som fruktar den Nåderike fast han inte kan ses eller förnimmas. Ge honom då det glada budskapet om förlåtelse och en rik belöning. (v.11)

Kapitlet hänvisas vanligen till som ”Koranens hjärta”. Dess huvudtema är understrykandet av principen om tawhîd, Guds enhet, och dess mål är att rikta uppmärksamheten till Guds fantastiska skapelse och kalla människorna till att förbereda sig för att stå till svars inför Honom. Det kan delas in i en inledning efterföljt av tre distinkta delar.

Introduktionen, som vi har sett, talar om den koranska uppenbarelsens status och natur och riktar sig både till dem som följer den och till dem som avvisar den. De tre delarna ger historiska, rationella och moraliska argument för koranens trovärdighet och autenticitet.

De historiska argumenten kommer i formen av en berättelse som återger ödet för en liten stad, inte helt olik sexhundratalets Mecka, vars folk hade avvisat Guds uppenbarelse. De rationella argumenten kretsar kring universum, med dess ordning och invecklade system, såsom levande fysiskt bevis för Guds överhöghet och dominans över hela skapelsen.

Det tredje argumentet berör återuppståndelsen och människans ansvar inför Gud i det efterkommande med målet att övertyga Koranens mottagare om sanningen i Guds uppenbarelse.

Den första delen av kapitlet börjar med orden: ”Och framställ för dem en berättelse om hur invånarna i en stad betedde sig när våra utsända kom till dem...” (v.13). Den faktiska identiteten av staden i fråga är knappast relevant för oss här. Vad som är viktigt är mötet och de händelser som kom ur det.

Alltsedan Noahs tid hade uppenbarelsens belackare trott att Guds budbärare kommit för att lura till sig deras makt och ägodelar och mötte dem därför med avvisande och med hot. De icketroende i denna stad sade till budbärarna:

... ”Vi ser er ankomst som ett varsel om kommande olyckor! Om ni inte avstår [från ert uppsåt] skall vi sannerligen stena er, ja vi skall låta er utså ett plågsamt straff!” Sändebuden sade: ”De olyckor ni tror att vi varslar om beror på er själva. Hotar ni oss för att vi påminner

er [om Gud] och varnar er? Ni är sannerligen människor som går till de värsta överdrifter!" (v.18-19)

På en annan plats i Koranen läser vi vad Noahs folk sade till honom:

Men folkets äldste som alla förnekade Gud sade: Vi ser att du inte är mer än en vanlig människa som vi andra och att det bara är de eländigaste bland vårt folk som följer dig, sådana som inte har något omdöme. Och vi ser ingenting hos er som i något avseende gör er överlägsna oss; vi anser tvärtom att ni är lögnare." (Hûd 11:27)

Belackarna till trots kommer det alltid att finnas människor som känner igen sanningen, upprätthåller den och försvarar den. I denna stad föll lotten på en man som stod upp och påtalade följande två fakta:

1. budbärarna var uppriktiga individer som varken sökte rikedomar eller status.
2. de kallade till den sanne och ende Guden, vid sidan om vilken det inte finns någon annan makt förmögen att orsaka någon något ont eller något gott.

Den fromme mannen berättas ha sagt: "Lyssna mitt folk, till budbärarna! Lyssna till dem som inte begär någon ersättning av er och som är rätt vägleda! Varför skulle jag inte tillbe Honom som har skapat mig? Det är till Honom som ni alla till sist skall föras åter." (v. 20-22)

Kapitlet berättar inte om huruvida mannen dödas för den ståndpunkt han intagit eller om han dog naturligt, men lär oss att han misslyckades med att förmå sitt folk till att följa Guds budbärare. Vi får dock veta vad han hade att säga efter sin död, då han hade sett de rika belöningar som väntade honom: "Ack om mitt folk visste att min Herre har förlåtit mig och gett mig en hedersam plats." (v. 26-27). Men inte desto mindre fick stadens otacksamma invånare ta emot sitt rättmätiga straff:

Efter detta sände Vi ingen himmelsk arme mot hans landsmän - det behövdes inte - ett dån genljöd, ett enda, och allt blev tyst och stilla! (v.28-29)

Arrogans kan sluta i total förintelse. Priset för att avvisa Guds budbärare och förödmjuka dem kan sannerligen vara högt, och ju allvarigare brottet är desto större är straffet. Gud säger: "Arma människor! Aldrig har ett sändebud kommit till dem utan att de gjort narr av honom! Har de inte klart för sig hur många slakten Vi har låtit gå under före deras tid, slakten som aldrig skall återkomma?" (v. 30-31)

Denna korta men djupgående berättelse får en att fundera över framtiden och ödet för den samtida civilisationen som totalt avvisar Gud och avfärdar Hans eventuella dom. Kan den

vara på väg att framkalla sin egen undergång?

Den andra delen av kapitlet ger bevis för Guds allmakt och storlagenhet. Den börjar med uttalandet:

Ett tecken [på Guds allmakt] har de fått i den döda jorden, som Vi skänker nytt liv och där Vi låter brödsäd växa, som tjänar dem till föda; och där Vi låter palmlundar och vingårdar uppstå, vattnade av källor... (v. 33-34)

Mänskliga varelser är notoriska i att begå övergrepp mot miljön som ju är avgörande för vår överlevnad. Det finns ett uttryck bland jordbrukare att de bästa melonerna växer på duvspillning. Naturen omvandlar mänskliga och andras rester och exkrementer till gödning och möjliggör att alla sorters grödor och ett oräkneligt antal frukter och grönsaker kan växa. Den fråga som då uppstår är: vem har gjort allt detta goda möjligt och hela tiden tillgängligt? Kapitlet svarar:

Stor i Sin härlighet är Han, som har skapat allt vad jorden alstrar, människorna själva och det som de saknar kunskap om... (v.36)

Kapitlet riktar vår uppmärksamhet mot himlarna och dess fascinerande konstellationer. Världen är täckt i mörker men då solens strålar faller på jorden som skiner upp i ett hav av ljus. Då strålarna försvinner återvänder mörkret. Kapitlet beskriver denna process med orden: "Också i natten har de ett tecken; Vi klär av den dagen - och de sveps i mörker." (v.37).

Solen och månen verkar röra sig i samma bana men så är inte fallet; de rör sig i två helt olika banor och de är bestämda att aldrig mötas. Då man reflekterar över universumet, undrar man över vad som håller dessa tusen och åter tusen stjärnor och planeter i sina respektive banor. Vilken energi driver dem? Vem konstruerade dessa fantastiska stabila och intrikata system? Vem bestämmer positionerna, hastigheterna, rörelserna och riktningarna för var och en av dem?

Som människor tar vi upp endast ett litet hörn av detta vidsträckta universum, och med våra egna ögon kan vi betrakta Guds förunderliga tecken. Några av oss tror på Gud medan andra avvisar Honom.

Kapitlet tar oss tillbaks till jorden för att göra oss uppmärksamma på haven och oceanerna

och fartygen som seglar i dem. Det säger: "Och ett tecken för dem är att Vi i den tungt lastade arken räddade deras [förfäder och dessas] efterkommande, och Vi har skapat efterbilder till den som tjänar dem på deras resor. (v. 41-42).

Havet är fyra gånger så stort som landet och utgör en långt större värld. Vi vet att materia flyter på vattnet i enlighet med en exakt vetenskaplig lag; det flyter eller sjunker enligt precisa uträkningar. Skall människor inte inse att då de möter fara till havs att det bara är Gud som kan rädda dem?

Vidare vittnesmål ges mot slutet av kapitlet. Gud säger:

Inser de inte att Vi - bland allt det som är Våra händers verk - för dem har skapat boskapen, som de råder över och som Vi har gjort till deras lydiga redskap, så att de använder några att rida på och [köttet av några] till föda... (v.71-72)

Miljoner människor äter av djurens kött varje dag, men är de medvetna om vem som anvisade dem det och vem som gjorde det tillgängligt?

Den sista delen av kapitlet berör två av de mest grundläggande religiösa principerna: återuppståndelse och dom. Det moderna samhället ignorerar dessa två trosprinciper och ser på dem med förakt. Den moderna kulturen lär att en människas liv tar slut i denna världen, precis som ett djurs liv, och att det inte finns någon dom eller räkenskap.

Domedagen är på samma sätt som döden omöjlig att förutse och kommer att komma som en total överraskning. Kapitlet hänvisar till detta med orden:

Och de säger: "Och detta löfte [om uppståndelse och dom,] när skall det infrias, om ni har talat sanning?" Det enda de har att vänta på är dånet av [Guds straff] - ett enda dån som skall drabba dem när de som bäst överlägger om [sina viktiga angelägenheter]. De kommer inte att få tid att upprätta testamente, och de hinner inte vända tillbaks till de sina. (v.48-50)

Betydelsen här är att då Sanningens timme kommer, kommer det att vara snabbt och avgörande. Det kommer att ske då människor är på väg till sina vanliga göranden, på marknaden och på andra platser. Profeten berättas ha sagt:

Timmen kommer att infalla fortare än två köpmän på marknaden gör upp om en affär, inom den tid det tar för en människa att mjölka ett kamelsto och hinna smaka på mjölken, den kommer fortare än en människa för mat till munnen ...

Timmen kommer att komma med en sådan hastighet att det inte finns någon tid över att skriva testamente eller att göra någonting annat. När väl livet står still över hela jorden, kommenderar Gud alla människor att stå upp och göra sig redo att möta domedagen.

... och alla skall skynda ut ur gravarna för att möta sin Herre, och de skall jämra sig och ropa: "Vem har väckt oss ur vår djupa sömn?" [Änglarna skall svara:] "Detta är vad den Nåderike har lovat - budbärarna sade sanningen". (v.51-52)

Kapitlet ger en kort återgivning av lyckan och det rofyllda livet som de troende kommer att njuta av i paradiset. Men de som dömts till helvetet kommer att läxas upp och kritiseras. Gud tillrättavisar dem:

Befallde Jag er inte, ni Adams barn, att inte tjäna Djävulen, som är er svurne fiende, och befallde Jag er inte att tillbe Mig? Detta är en rak väg. Han har lett er på avvägar i stora mängder - använde ni inte ert förstånd? (.v 60-62)

Även om huvudtemat i denna del av kapitlet är återuppståndelsen och mänsklighetens dömande, berör den andra aspekter av Guds makt och majestät, och Hans speciella storsinhet och generositet mot mänskligheten.

Som illustration till återuppståndelsen ger kapitlet ett kort men väldigt belysande exempel. Det säger:

Inser människan inte att det är Vi som skapar henne av en droppe säd? Och se, där står hon, en tänkande varelse färdig att tvista och argumentera. Hon tillämpar en liknelse på Oss och glömmer att hon själv är skapad och frågar: "Vem kan ge liv åt förmultnade ben?" Säg: "Han som först skapade dem skall ge dem nytt liv, eftersom Han har kunskapen om allt skapande." (v.77-79)

Det är logiskt. Han som skapade en gång kan sannerligen skapa ännu en gång till.

Koranen riktar sedan vår uppmärksamhet mot ett viktigt fenomen, som kan observeras varje dag i naturen, och som är resultatet av ett biologiskt faktum. Människor andas in syre och andas ut koldioxid, medan det motsatta sker i träd och växter. Kol blir sedan det huvudsakliga elementet som gör träd och växter till bränsle. Kapitlet säger: "Han [Gud] som har låtit er utvinna eld ur grönskande träd, och det är på så sätt som ni tänder era eldar."

(v.80).

Gud gör det levande av det döda och det döda av det levande, och dessa naturens processer och förunderligheter vittnar om Hans majestät och ära. Således är ett passande slut: "Stor är Han i Sin härlighet, Han som har herraväldet över allt i Sin hand! Till Honom skall ni föras åter." (v.83).

Från boken: A thematic Commentary on the Qur'an, Islamic Booktrust, Kuala Lumpur 2001

